

■ سال بیست وهفتم ■ شماره ۱۷۷۰ ■ یکشنبه ■ ۲۴ مرداد ۱۴۰۰

ایران

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیرمسئول: مهدی شفيعی
سرديبر: جواد ليدری

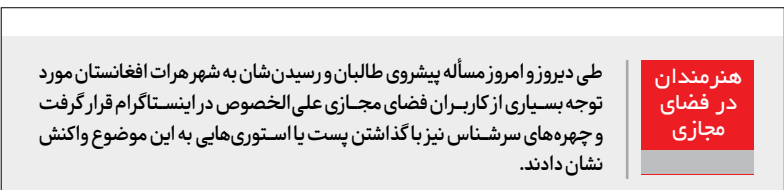
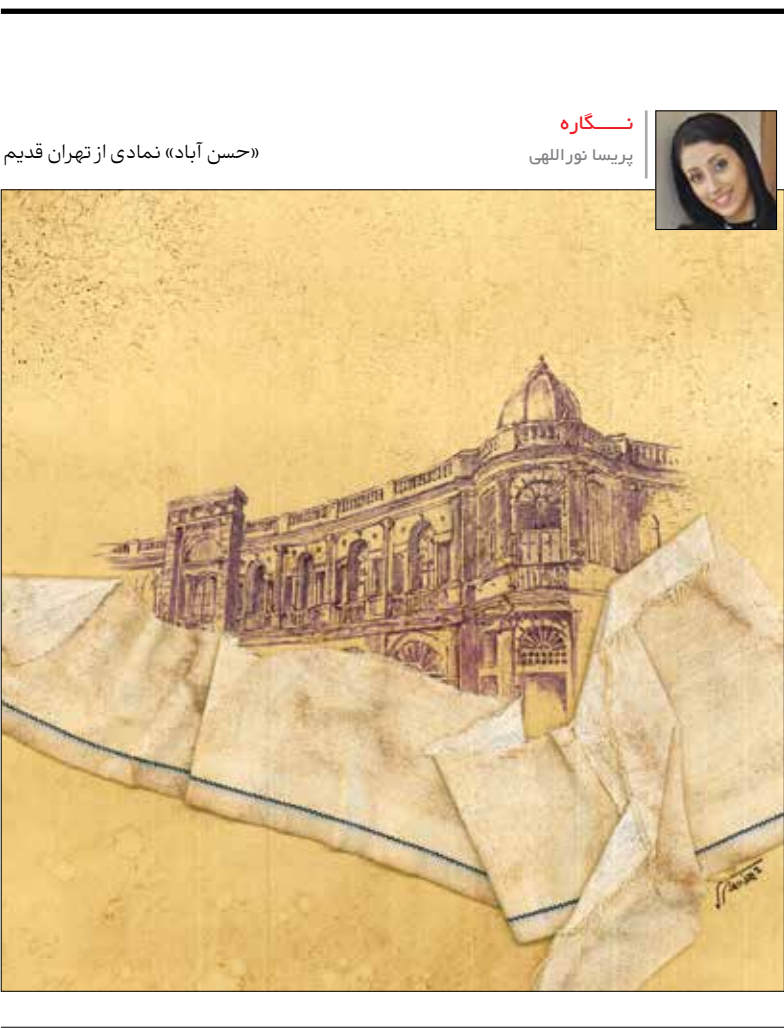
اذان ظهر ۱۳/۰۹ | اذان مغرب ۲۰/۱۳ | نيمه شب شرعی ۰۰/۲۳ | اذان صبح فردا ۴/۵۲ | طلوع آفتاب فردا ۶/۲۴

پيامبر اکرم (ص):

بی گمان حسين (ع) دری از درهای بهشت است.

سخن روز

احقاق الحق ۲۰۲/۹

■ کجاستی؟

بسیاری از هنرمندان ایرانی از جمله پرویز پرستویی، نیما جاویدی و گلاره عباسی، نامه صحرا کریمی، نویسنده، فیلمساز و رئیس افغان فیلم را بست و استوری کردند که کریمی در این نامه از جامعه فیلمسازان و رسانه‌های جهان خواسته به جامعه جهانی فشار وارد کنند تا در کنار دولت و مردم افغانستان، بایستند و نگذارند که دستاوردهای ۲۰ سال افغانستان نابود شود.
چهره‌های دیگری از جمله عاطفه رضوی، مستانه مهاجر و... درخواست عالیه عطایی نویسنده افغانستانی را بازنشر کردند که عطایی در این پست از مردم و مسئولان ایران برای حمایت از مردم افغانستان تقاضای کمک و همیاری کرده بود.
تهمینه میلانی هم با انتشار فیلمی از یک بانوی افغانستان که با گریه از روزگار تلخ

افغانستانی‌ها حرف می‌زند، نوشته است: «طالبان در کشور افغانستان، کشور هم‌ریشه، دوست، هم زبان و هم فرهنگ ما می‌تازد. آیا قریاردسی هست؟» عباس مخبر، نویسنده، مترجم واسطوره شناس ایرانی هم عکسی از باغ‌های افغانستان منتشر کرد ونوشت: «این روزها فکر و ذکرم به غیر از فاجعه کرونا در ایران، متوجه بالایی است که بر دوستان افغان‌مان نازل شده است. دلشده و بی‌قرار خواران و ویرادران شریف افغانم. نمی‌دانم به کدامین گناه و تاکی باید این رنج عظیم را به دوش بکشند.» صفحه محمد رضا شفيعی‌ی کذنگی در اینستاگرام که با نظارت مستقیم خود اداره می‌شود با انتشار شعری با این مطلع اشعارای به وضعیت ناگوار افغانستان کرد: «هرگز ندیده بودم چشم تو را چنین، در خون و تنها غوطه‌ور» این تنها بخشی از واکنش هنرمندان در حوزه‌های مختلف به موضوع افغانستان بود و هنرمندان بسیار دیگری نسبت به این موضوع و بی‌پناهی و رنجی که مردم افغانستان این روزها متحمل می‌شوند ابراز تأسف و نگرانی کردند. به‌عنوان مثال ستاره اسکندری بازیگر سینما وتلويزيون هم با انتشار عکسی از احمدشاه مسعود در استوری اینستاگرامش نوشت: «شیر دره پنج شیر! کجاستی؟؟»

■ چهرها

رضاصادقی خواننده سرشناس کشورمان در اینستاگرام خود عکسی منتشر و در کنار آن به این موضوع اشاره کرد که در حالی که قرظینه را رعایت کرده‌اند خانوادگی درگیر کرونا شده‌اند. صادقی نوشت: «خواستم بگم کرونا از لباس تن‌تون بهتون نزدیک‌تره. الان حرف و گلایه‌ای نیست!کم، حرفا بمونه برای بعد. مراقب عزیزان‌تون باشین. دقیقاً مثل یک سرماخوردگی ساده می‌اد. ما رو از انرژی و دعائون محروم نکنین و یازم تأکید می‌کنم هر عطسه و سرفه‌ای رو جدی بگیرید...»

در سریال «نوبت لیلی» ایفای نقش خواهد کرد و فرخ‌نژاد اولین انتخاب حجازی برای لیست بازیگران این سریال است.

■ چه خبر

لیلی گلستان مدیر گالری گلستان در اینستاگرام خود خبر از برپایی یک نمایشگاه داده است. او نوشته: «آثاری زیبا از نمایشگاه صد اثر صد هنرمند که می‌توانید برای آگاهی از مشخصات این آثار به سایت گالری گلستان رجوع کنید»

رضایزدانی خواننده کشورمان هم با انتشار موزیک ویدیو جدیدش در اینستاگرام آن را به علی سلیمانی تقدیم کرد. او نوشته: ویدیو کلیپ فیلم سینمایی «گورکن» با صدای رضا یزدانی منتشر شد... پیشکش به علی سلیمانی و تمام قربانیان بی‌گناه این روزها. جز همین چشمای بارون خورده/ دیگه چی مونده که از دست بدم.

■ تازه‌های نشر

نشر مولی هم در صفحه اینستاگرامش کتاب «تکامل فرهنگی یا مردم و شکل جدیدی که در جهان وضع می‌کنند» نوشته رونالد اف. اینگلهارت، ترجمه محمدعمار مفید را معرفی کرده است. در معرفی این کتاب آمده است: «همان طور که در فصل ۹ نشان داده می‌شود، طی سه دهه گذشته، بخش بزرگی از جمعیت جوامع پردرآمد، سقوط درآمد واقعی وافت شدید درآمد نسبی را در مقایسه با ۱۰ درصد سرآمد کشور خود تجربه کردند. این مسأله، محرک برآمدن احزاب پوپولیست اقتدارگرای بیگانه‌ستیز (ضد نژادی) در بسیاری از کشورهای اروپایی بوده است.»

صفحه تاتار بازها در اینستاگرام هم کتاب «امدام یواری» را معرفی کرده ونوشته که خواندن این کتاب پیشنهاد دکتر علی رفیعی کارگردان سرشناس تئاتر ایران است. در بخشی از این معرفی از قول رفیعی نوشته شده «برخی کتاب‌ها فانوس کتاب هستند، به این معنا که همانند فانوس‌های دریایی راه را برای رسیدن به مقصد مشخص می‌کنند این زمان از آن دسته کتاب‌هاست. من مایلم تا دریافت شما را پس از خواندن این کتاب بدانم.»

اشاره‌ای به موسیقی آیینی امروز ایران

زنده جاوید کیست؟ گشته شمشیر دوست!

در تجزیه و تحلیل هنر دینی – آیینی در ایران که پیشینه آن به پیش از اسلام و «پشت»‌های اوستایی بازمی‌گردد می‌توان دریافت که پرستش وستایش در این سرزمین کهن همنشینی دیرینه‌ای با هنر و بویژه با موسیقی داشته است. ایرانیان بعد از ورود اسلام به ایران و رواج بیشتر مذهب شیعه در سده‌های بعد بتدریج تمرکز خود را در شاخه‌های متعدد هنری معطوف به نگرش‌های مذهبی کردند.

در موسیقی، سنت‌هایی چون «حمد» خداوند باریتعالی، «نعت» پیامبر اسلام و «مدح و منقبت» اولیاءالله وامامان شیعه در گستره ایران متداول شد و در هر منطقه بنا بر شاخص‌های فرهنگی غالب، رنگ و بو و تجلی منحصره‌فردی پیدا کرد. بزرگداشت و تکریم واقعه بزرگ عاشورای ۶۱ هجری قمری به‌عنوان نماد فرهنگ حق طلبی و شهادت رنگ و بویی سیاسی یافت و هنرمندان بسیاری در رشته‌های مختلف ادبی و هنری را با خود همراه کرد. به‌طوری‌که برگزاری آیین‌ها و مناسک محرم مبدل به نمایشگاهی بزرگ از جلوه‌های اجتماعی هنر ایرانی شد.

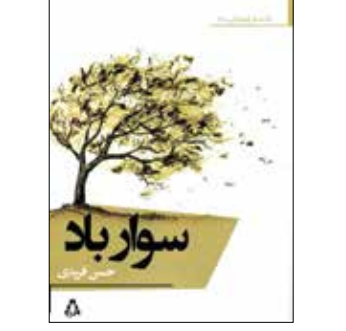
«تعزیه» به‌عنوان شاخص‌ترین گونه نمایشی در جهان اسلام نقطه تلاقی شعر، موسیقی و نمایش ملی بود و ایرانیان حتی برخی از سنت‌های دینی پیش از اسلام خود را در چارچوب تفکرات مذهبی شیعی از نو تعریف کردند. روح واحد این نگرش تا روزگار ما امتداد یافت و در تلاوت قرآن، اذان، ذکر،

مروری بر داستان «سوار باد/ حسن

فریدی/ نشر افراز

آدم‌های صادره از جنگ

«سوار باد» تازه‌ترین داستان «حسن فریدی» است که نشر افراز آن را منتشر کرده است. مؤلفی که پیش از این نیز داستان‌های دیگری هم چون «چه می‌کنی تنه کریم» و «چند پرده عشق» توسط نشر نیلوفران در سال‌های ۹۳ و ۹۴ نام را به‌عنوان یکی از نویسندگان جنوب مطرح کرده بود. اگر راناسیم را نقطه آغاز خلق داستان در روزگار خود بدانیم، قطعا بواسطه آثر متمایزی که طی صد سال گذشته با آن مواجه بوده‌ایم، می‌توان درد و دریافت خود را از ضرورت این نوع ادبی و جایگاه واثرگذاری آن مرور کنیم. حسن فریدی نیز در همه تجارب ادبی‌اش در وضعیت انتقال امور واقعی در لایه‌های داستانی‌اش قرار داشته است. موقعیتی که شاید لافل در مورد او

در انتشار کتاب نویسندگان دور از مرکز چندان که باید مؤلفه‌های حرفه‌ای نشر رعایت نمی‌گردد که دلایل متعددی از جمله: عدم اطمینان از فروش اثر، شناسا و ناشناس بودن مؤلف و بالاخره انتشار به هزینه مؤلف می‌توان برای آن برشمرد. در «سوار باد» نیز طرح جلد باری به هر جهت و صفحات مترکم از حروف بیش از هر چیز به ذوق مخاطب لطمه می‌زند. به پیشنهاد مطالعه این کتاب که می‌تواند جهان کمتر تجربه شده‌ای را برای ما بیافزیند، فرازی از یکی از فصول داستان را تقدیم می‌کنم: «ببین رفیق! جنگ‌ها با هم فرق می‌کنند. باید بدونی تو کجای جنگ قرار داری. جنگ کی علیه کیه، میحت جنگ «که بر کیه» رو خوندی؟ اگه نخوندی توصیه می‌کنم بخون. ما جنگ‌های مردمی داریم. جنگ‌های خلقی- جنگ‌های امپریالیستی و ارتجاعی داریم، نمی‌شود که همه رو یک کاسه کرد...»

عرض ارادت‌ی خالصانه به ساحت امام حسین(ع)

مدت‌هاست که سبک و شیوه‌های گوناگون و متنوع عزاداری‌ها در گونه‌های مداحی و ریوضه‌خوانی و ذکر و داکری و تعزیه و غیره مورد بحث و مناقشه است. بیشتر این بحث‌ها به دلیل استفاده‌های بی‌رویه از ملودی‌ها و ریتم و تمپوهای نامربوط به چنین امر قدسی است. در گذشته‌های حتی به چندین دور جماعت اهل موسیقی در رده‌های مختلف دهه اول ماه محرم را به شنیدن و دیدن و اجرای جماعت ذکر توصیه می‌کردند تا جایی که استاد ابوالحسن خان صبا آن گونه که در کتاب تاریخی روح‌الله خالقی آمده، شاگرداش را در این ایم تشویق به بهره‌برداری از ملودی‌های نو ریتم و وزن می‌کرد که بروند و پامتری شوند... اما بعد از انقلاب اسلامی، دهه ۶۰ توسط عده‌ای ونه همه، قضیه برعکس شد و جماعتی مؤثر از مداحان هوش گوش سپردند به انواع موسیقی‌ها و آن شد که مدت‌هاست به عنوان رفتاری ناصحیح که نمی‌بایست به هر قیمت جوانان رای‌بند کرد، ایام محرم وصفر در گرجنین اتفاق شد.!

آنچه مسلم است، التزام به شعار و رفتار پیشتیبان که از هر جهت متعهد به آداب و رفتار اصول دین و مذهب بودند و دنیا‌ی مدرن وصنعتی نتوانست به‌صرفه‌های سیاسی اجماعی از مسیر خارج‌شان کند. نمونه‌های موجه و بسیار خوبی خوشبختانه در صداخانه‌های رادیو وتلويزيون و دیگر مراکز فرهنگی و هنری همچنان ثبت وصیظ هست که بخوایم نام ببریم، بسیارند... اما در این بین آثاری هم تک و توک منتشر شده یا منتشر نشده که عموماً در هیأت‌ها ارائه می‌شود حاکی از آن است که عده‌ای خواهان حفظ وصیذات از نغمه‌های فرهنگ عاشورایی هستند واز هیچ تکنمی‌کنند. نمونه‌عالی و بکر ومختصر ومفید ومقتل گونه زنده‌یا حاج حسین کوثری آذربایجانی از مداحی در جماران را به یاد داریم یا زنده‌یا سلیم مؤذن زاده اردبیلی و... و اگر بخوایم از آلبوم‌های موسیقایی که برای نخستین بار پایه عرصه گشود و الگوسازی کرد یاد کنیم آلبوم «عشش و آتش» با صدای حاج صادق آهنگران توسط مرکز موسیقی حوزه هنری در ۱۳۸۸ که اتفاقی خاص را در جامعه هنری- مذهبی رقم زد وفضای

شنیداری و اعتقادی متفاوتی را پیش روی نوآوران قرار داد و در ادامه در همین مرکز شکل و شمایل‌های متنوع دیگری همچون آلبوم «خروش بحر» با محوریت موسیقی دستگاهی با صدای علیرضا افتخاری در ۱۳۸۶ مُهر تأیید دیگری در کنار ده‌ها آثار درخشان دیگر در عرصه تولید و نشر محصولات فرهنگی هنری با نگاه هنر دینی را قوت بخشید... تا اینکه آلبوم متفاوت وجذاب سرشار از ریتم وتمپو در عین سادگی و روان اجرا و روان خوانی برگرفته از متون قدیم وجدید و البته با ارائه‌ای مدرن برگرفته از حقیقت آیینی در سرزمین ارادتمنده فرهنگ عاشورایی توانست برگی پربرکت در تاریخ موسیقی ایران باز کند. آن هم به مدد صدا و بیان و ملودی‌ها و برخی کلمات و اشعار جناب موسوی طبری است که بی ادعای بی تکلف عرض ارادت‌ی خالصانه به ساحت

امام حسین (ع) وخاندان مطهرش کرده‌است نمونه‌آفرین شد برای دیگر نگاه‌ها...

غالب این گونه آثار که در پی‌اش سینه‌زنی مردم را دارد می‌بایست برخوردار از سادگی در عین موسیقایی بودن یا اتمام طرایف و قیاق باشد وهماره به دور از پیچیدگی‌ها وافتاقا با تکرارهای موزون برای رسیدن به حلقه واسط که همانا نقطه امت واحده است که در قرآن مجید بدان اشاره شده است دقت‌مندی دارد. آلبوم «ذبح‌نوح» شامل اشعار ای از محتمن کاشانی وشاعر شیعی هند اسالله غالب دهلوی وسیدعبدالله رضا موسوی طبری است که حاکی از صدای گرم و پرطنین و خش دار از دل داغ دیده‌بر آمده‌است. گفنتی اسد «عید واریعین» ویژه نثارن عید نوروز واریعین حسینی تدارک شده بود برای تحویل سال نو و در شبکه یک تلويزيون با حضور داریوش ارجمند بخش سراسری شد و مورد توجه ویژه شد. سپس بقیه قطعات بتدریج سفارش وشکل گرفت ودر آلبوم «ذبح‌نور» تجلی یافت. این آلبوم بر محوریت ریتم وتمپو دار و ازونی هوشمندانه در اهنگشایی فضایی نوین در کمربند اعتدال فرهنگ علمی- هنری موسیقی دستگاهی ایران برگوش‌های جان علاقمند نشسته ومننظر حرکت‌هایی جسورانه مبتنی بر دانش، عقل، هنر، ذوق، زیباشناختی وگونه موسیقی مذهبی است که استادان مان باها گفته‌اند دین ومذهب وموسیقی در ادوار تاریخی به هم خدمت‌رسانی کرده‌اند.

■ ذبح نور (سوگوارمهایی در باره واقعه کربلا)

■ اجرا: سید عبدالرضا موسوی طبری

■ ناشر: مرکز موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی / سال: ۱۳۸۶

عکس

نوشت

با فرا رسیدن ماه محرم، آیین‌های مذهبی در استان‌های مختلف آغاز شده است. یکی از هنرهای آیینی و مذهبی مشترک در اغلب استان‌ها تعزیه است. آغاز تعزیه خوانی را در دوره دیلمیان می‌دانند و این هنر آیینی مذهبی در زمان صفویه به شکل فعلی در آمده است. نمایش تعزیه از سال ۸۹ در فهرست میراث جهانی ناملموس یونسکو ثبت شده است. میراث آریا گزارشی تصویری از تعزیه‌خوانی یا شبیه خوانی در استان فارس و شهر شیراز منتشر کرده است، جایی که از آن به‌عنوان خاستگاه هنر آیینی – مذهبی تعزیه در کشور یاد می‌شود.

منابع نهضت عاشورا-۷

مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران، ضعف‌ها و قوت‌ها

با گسترش قلمرو اسلام به ایران (۳۰ ه‍.ق)، تاریخ‌نگاری اسلامی هم میان مورخین و دانشمندان ایرانی به‌عنوان فصل مشترک حیات دینی رواج یافت. تا آنجا که با تسامح می‌توان از شکل‌گیری مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران سخن به میان آورد. این مکتب تا قرن‌ها پس از قلمرو یافتن اسلام در فلات ایران حضوری پررنگ

داشت و چهره‌های برجسته‌ای از ارکان آن محسوب می‌شوند. مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران متأثر از مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی عراق بوده و زبان عربی را به‌عنوان زبان علمی برگزیده بود. دانشمندان ایرانی عضو این مکتب اغلب ذوفنون بوده و تاریخ‌نگاری یکی از فعالیت‌های آنان در کنار سایر اشتغالات علمی آنان محسوب می‌شده است. همچنین از آنجایی که اندیشمندان مسلمان ایرانی اعم از شیعه یا سنی، انگیزه کمتری جهت دخل و تصرف در گزارش‌های تاریخی جهان اسلام داشتند، از سبب تاریخ‌نگاری مرسوم پیروی کرده و کلیه روایت‌های تاریخی را جمع‌آوری و ثبت کرده‌اند. موضوعی که موجب راه یافتن روایت‌ها است به آثار مورخین ایرانی شده و به اصالت آثار آنان لطمه وارد نموده‌است.

ابوحنیفه‌احمد بن دینوری (۲۲۲–۲۸۲ ه‍.ق) یکی از چهره‌های شاخص مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران است که علاوه بر تاریخ‌نگاری در سایر علوم همچون علم نحو، لغت، هندسه، هیأت، کشاورزی، گیاه‌شناسی و... تبحر داشته و در روایت‌گری به صداقت وامانت‌داری مشهور است. دینوری در ارتباط با واقعه کربلا گزارش‌های مختصری را در کتاب «اخبار الطوال» روایت کرده‌است که با روایت‌های طبری مطابقت دارد.

چهره دیگر این مکتب ابوجعفر محمد بن جریر طبری مشهور به جریر طبری (۲۱۸–۳۰۱ ه‍.ق) همه‌چیزدان، مورخ، مفسر قرآن وفیلسوف ایرانی، مؤلف کتاب تاریخ طبری مشهور به پدر علم تاریخ وتفسیر است. عیب کار طبری در کتاب خود (الرسل والملوک) معروف به تاریخ طبری آن است که مطالب را بدون جرح وتعلیل آورده، این در حالی است که طبری در نقل احوال و روایات نهایت دقت را به کار بسته است. طبری از آنجا که بیشتر عمر خود را در عراق گذرانده از منابع عراقی بهره‌های بسیاری برده و گزارش‌های ابومخنف، عوانه بن حکم، مدائنی ووافقی را با امانت‌داری بازتاب داده است. وی مفصل‌ترین گزارش‌ها از ماجرای کربلا را ثبت و به تاریخ سپرده است. طبری گرچه از جو متشنج به سود اموی‌ها متأثر بوده ولی به دلیل استقلال فکرو رای تا حدود زیادی از افراط وجانبداری پانسد که اقت تاریخ‌نگاری مستقل است بر کنار مانده است. حمزه اصفهانی (۲۸۰–

۳۶۰ ه‍.ق) دیگر عالم برجسته مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران است که با آنکه گزارش‌های مختصری از قیام عاشورا را در کتاب خود «ملوک الارض والانبیاء» به دست داده ولی به لیل برخورداری از نکات تازه درخور تأمل است. دیگر دانشمند ایرانی مطرح در مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران علی بن الحسین افریقی، معروف به ابوالفرج اصفهانی (۲۸۴–۳۵۶ ه‍.ق) است. وی در اثر تاریخی خود «مقاتل الطالبین» گزارش‌های معتبری از واقعه عاشورا روایت کرده است. ابوالفتح اصفهانی شیعه زیدی بود و در دوران آل بویه می‌زیسته واز حمایت ایشان برخوردار بوده است. مکتب تاریخ‌نگاری اسلامی ایران به‌رغم ویژگی‌های بسیار دارای ضعف‌هایی نیز می‌باشد که نباید به آنها اعتنایی کرد. همانند طرح عصیبت‌های قومی در امان نامه گرفتن شمر برای چهار نفر از فرزندان حضرت علی (ع) که دینوری نقل کرده است ویا تخفیف در مقابله حر با سپاه امام حسین (ع) حال آن‌که وی فرماندهی دارای اختیارات بوده واز اختیارات خود برای ایجاد اختلال در حرکت کاروان حسینی به‌سوی کوفه نقش مستقیم داشته است.

